

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XVII. Notarius qui præuenti in causa principali, præferendus est illi
qui fecit executiones posteriores, quamuis lis per sententiam finita
videretur, ex eo quòd in executionem sententiæ primus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

runt executioni demandatæ die 5. Maij hora octaua matutina, factis diligentis de reperiendo Generum, & per intimationem factam in persona Pauli filij eiusdem Generi reperti in via publica.

Cartellus verò Generi fuit intimatus Socero personaliter reperto eadem die & hora, sed posterius tamen, seu post intimationem ad instantiam Soceri factam.

Ideo orta fuit controuersia, vter ex istis duobus Notariis scribere deberet.

Ego, causa mihi commissa, & Partibus sæpius auditis, iudicauit causam cancellationis obligationum tractandam esse scribente Florido; causam verò rescissionis seu annullationis scripturæ priuæ, tractandam esse scribente Bernardino.

¹ Siquidem hic est stylus in Curia huius Ciuitatis inconcussè obseruatus, quod quando quis vult intente iudicium rescissionis contractus, vel obligationis siue in scriptura publica, siue priuata contentæ, eligit Notarium sibi beneuolum, qui in causa scribat: Ita tamen vt nullum ex eo fiat præiudicium Florido, qui in alia causa, instante Socero mota, iudicij acta conscribet: ad quod faciunt tradita per nos: *hoc tract. de pran. p. 1. c. 8. n. 6. in fin. & p. 2. c. 20. num. 34.* Confert etiam Statutum Auenionense, lib. 2. rubr. 14. de moderat. inhi. art. 5. cùm instantiæ factæ per Socerum multum accedant ad iudicium iactationum vt dixi eadem p. 1. de pranem. cap. 24. n. 5. Nam Gener est actor, Socer verò est reus originarius, cùm originaliter Socer sit debitor dotis, Gener verò creditor, salua tamen Socero sua exceptione petita, ex illa scriptura priuata. † Vnde cùm Socer suam exceptionem proponit per viam actionis seu officij Iudicis, non habet electionem Iudicis, vel Notarij; sed electio pertinet ad Generum: vt explicauimus in d. tr. de pran. p. 2. c. 18. n. 15. & bene per Gratian. *discept. forens. c. 85. n. 11. & 12.* Quæ omnia procedunt, etiamsi debitor petiisset se absolui, & perpetuum silentium creditori imponi: vt fuit decisum in Rota *decis. 236. p. 1. diuersor.* & probat Cancer. lib. 3. *var. resol. c. 1. n. 61.* Couar. lib. 1. *var. resol. c. 18. n. 6.* Et hæc est verior & receptior opinio, quamuis non ignorem alios contrarium tenuisse, sed nostra sententia confirmatur etiam per Socin. Seniores, *conf. 94. lib. 3.* qui omnes loquuntur etiam in terminis *l. si comerdas. ff. de fideiuss.*

³ Confirmantur prædicta, quia præuentio ista per Socerum, enndemque debitorem pretensum, & reum originarium, videtur affectata & procurata; ideo non suffragatur ipsi: Barthol. in l. si quis posteaquam ff. de iudic. n. 38. Mascard. de probat. *concl. 1232. num. 20.*

Item confirmatur ex eo quòd literæ citatoriæ obtentæ per Socerum, debebant intimari Genero personaliter, aut dimissa copia in domicilio, cùm contingerent primam citationem; quod factum non fuit; sed intimatio facta fuit in persona filij; nec copia dimissa domi, sed data eidem filio reperto in via publica, & ideo prima illa citatio nulla est: ex Trentacinq. lib. 1. *var. resol. tit. de citat. resol. 3. n. 24.* Vant. de nullit. ex defectu citat. n. 87. & 88. † Neque sufficit citationem primam fuisse factam in persona domestici, veluti in persona vxoris: Guid. Pap. *decis. 445.* cùm aliis citatis per nos, in *tract. de pranem. iudic. p. 1. cap. 9. n. 33. & 47.* sicuti nec sufficeret citationem fuisse intimatam in persona amici, nisi amicus ille attestaret se copiam illam tradidisse principali, & ea de causa aliquid expendisse: Lancellor. de autent. *litte. pend. p. 2. c. 4. in præfat. n. 123.* Carol. de Crass. in *tract. de effectibus amicis, n. 283.*

Præsertim verò præuentioni locus non est per citationem illam, quæ facta fuit solum ad effectum recognoscendi scripturam priuatam, cum possit talis citatio emanare etiam autoritate Iudicis incompetentis, vt diximus in eodem *tract. de pranem. c. 25. n. 2. & 3. p. 1.*

Verum quia prætensio Soceri non erat restricta ad solam cancellationem obligationis in vim scripturæ priuæ, imò cancellatio poterat peti ex aliis diuersis causis, veluti solutionis, compensationis, & aliis similibus, attento præsertim stylo tribunalium Ciuitatis Auenionensis. Ego propterea non iudicauit causas esse vnendas, sed quamlibet debere currere suo Marte (vt loquuntur Practici nostri) & causas illas scribente quolibet Notario separatim & respectiue esse prosequendas. Et ita factum & executum fuit.

C A P V T,
S E V
RESOLVTIO XVII.
ARGVMENTVM.

Notarius qui præuenit in causa principali, præferendus est illi qui fecit executiones posteriores, quamuis lis per sententiam finita videretur, ex eo quòd in executionem sententiæ primus scripserat in causa sequestrationis, quamuis multa altiorum indaginem requirentia opponerentur contra validitatem sequestrationis.

S V M M A R I V M.

- 1 Sequestratio vt sit valida, debet intimari parti in persona, aut saltem in domo habitationis, factis debitis diligentis.
- 2 Relatio, aut attestatio intimationis, non prebatur per attestacionem Notarij sine testibus.
- 3 Intimationes sunt valida ex statuto si fiant in domicilio electos idque quandiu lis durat.
- 4 Oppositio nullitatis non præiudicat præuentioni si requirit altiorum indaginem.

MOTA fuit controuersia inter duo Tribunalia, & maxime Notarios, quorum vnus erat Notarius Curie ordinariæ, alter verò erat vnus ex Graffariis Curie Palatij Apostolici; super eo quòd in executionem sententiæ in Curia ordinaria prolata, idem Notarius Curie ordinariæ scripserat relationem sequestrationis factæ in manibus cuiusdam debitoris; Notarius verò Palatij, non obitante huiusmodi executione, prætendebat se potiorum in causa; quia fecerat executiones validas, quamuis tempore posteriores, ad instantiam aliorum creditorum.

Primò, quia sequestratio non fuerat legitime intimata, cùm quilibet intimatio fieri debeat in persona ipsius principalis, quando agitur de primo acta executionis: Verall. *decis. 117. p. 1.* Seraph. *decis. 1276. n. 4.* Vant. de nullit. ex defectu citat. n. 85. in fine, & nos diximus, *suprà p. 1. c. 9. n. 31.* aut saltem debeant precedere diligentia de reperiendo, vt diximus in eodem *locum. 32.* hic autem, intimatio facta fuerat in domo illius, qui fuerat Aduocatus in illa causa.

Secundò

Secundo, quia non constabat legitime de sequestratione, quae dicebatur facta in manibus dicti debitoris; quia non probatur nisi per attestationem Notarii, cui tamen sine testibus non credendum erat; maxime ad proprium commodum, quia huiusmodi relationes non debent fieri per Notarios, sed per executores Curiae: ut probauimus d.c. 9. n. 28. p. 1. huius tract.

His tamen non obstantibus, ego iudicavi causam spectare ad Curiam ordinariam, & illius Graf-farium, propter dispositionem Statuti nostri lib. 2. rubr. 3. de electio. domicilij: ubi dicitur, quod facta electione domicilij, in illo possunt fieri omnes citationes, intimationes, & executiones, in quacumque parte litis; quod domicilium durare dicitur usque ad finem litis, & illius executionem inclusuere; & dictae intimationes & executiones ita arcent, ac si in personam factae fuissent. Vnde patet, quod doctrina, & iura in contrarium allegata, locum habent quando agitur de executione facta in initio litis, nulla adhuc facta domicilij electione, nullaque prolata sententia; tunc enim, quia agitur de primo actu, debet omnino sic fieri intimatio, ut ad notitiam partis deuenire possit, & per consequens personaliter, vel in domo solite habitationis, factis prius debitis diligentis. Aliud autem est, quando agitur de litis prosecutione, & de sententia in illa prolata executione; tunc enim cum non agatur de primo actu, & reus non possit pretendere ignorantiam litis, & sententiae, sufficit intimationem fieri in domicilio electo, secundum dispositionem Statuti: Cyriac. lib. 2. controu. 3. 18. n. 26. Add. ad Louet. littera. D. n. 49.

Super secundo dubio considerabam, quod partes de huiusmodi defectu nunquam opposuerunt; immo in suis articulis assertiue deduxerunt dictam sequestrationem fuisse factam: per quam declarationem fuit sanatus omnis defectus relationis, seu attestationis Notarii; ad instar citationis, quae per sequentem comparitionem conualidatur: ut probauimus lib. 1. c. 9. n. 17.

Et in omnem euentum, cum lis multum promotam sit super validitate aut invaliditate dictarum executionum factarum in vim sententiae in Curia ordinaria, si aliqua proponatur exceptio nullitatis aduersus tales executiones, quae non sit euident, & requiratur altior indagine; tractanda est interim scribente Notario, & coram Iudice qui praenit: ex notatis per nos lib. 1. huius tractatus de praenitione iudic. c. 18. n. 2. post Mandos. in tract. de inhibitionibus, q. 49. n. 3. & seqq.

Et ex his, Notario & Tribunali Curiae ordinariae causa fuit adiudicata.

CAPVT,

SEV

RESOLVTIO XVIII.

ARGVMENTVM.

De praenitione in vim citationum & processurarum factarum coram Auditore generali, quae allegabantur nullae, ex eo quod agebatur inter Religiosos, & praetendebatur Auditorem esse coniugatum, Sanlegerij de Praenit. iudic. Pars I II.

& habere uxorem viuentem in sua patria; cum tamen ipse Auditor passim de cati-sis Ecclesiasticis cognosceret, & iudicaret.

S V M M A R I V M.

1. Communis error facit ius in iurisdictionalibus.
2. Consuetudine introduci potest ut Index laicus in certis casibus de causis Ecclesiasticis cognoscat. Supradicta intellige concurrentibus circumstantiis, de quibus numeris seqq.
3. Ius non resistit Iudici laico volenti cognoscere de causis Ecclesiasticis, concurrentibus iis, de quibus hic agitur.
4. Qui tardè opponit de suo privilegio, se suspectum reddit.
5. Facilius laico committitur causa civilis quam criminalis in causis Ecclesiasticis.
6. Qui dicit illum qui facit publice actus Clericales, esse laicum, tenetur hoc probare.
7. Summus Pontifex potest deputare laicum ad iudicandum causas certi loci, vel certarum personarum, si ex certa scientia id faciat.
8. Legatus omnia potest quae Papa, exceptis iis, quae suprema Pontificis auctoritati fuerunt reservata.
9. Legatus Auenionensis multa facere potest tanquam Vicarius Summi Pontificis, & in hoc capite expenduntur facultates Legationis.
10. Privilegiatus quando conuenitur tanquam heres laici non gaudet suo privilegio.
11. Religiosi qui nullum elegerunt Conservatorem, non gaudent privilegio Conservatoria.
12. Summus Pontifex concessit Legato Auenionensi, ut sit Iudex exemptionum.

D euitandam causae praenitionem opponeretur, processuras, super quibus fundabatur praenitio, esse nullas ex defectu iurisdictionis, cum supponeretur, Dominum Auditorem Generalem Legationis, non esse Clericum, immo coniugatum esse; ideo cum ageretur de Regularibus inuicem contententibus, dicebatur omnia esse nulla, nec procedi posse ad ulteriora, immo causam ad alium Iudicem remittendam, praenitione non obstante.

Ego tamen contrarium censui ex multis. Et primo quidem, quia Dominus Auditor Generalis Legationis, immo & nonnulli qui ante ipsum Auditoris munere functi sunt, fuerunt in illa quasi possessione iudicandi de omnibus causis, etiam inter personas Ecclesiasticas & Regulares; ideo communis error facit ius: iuxta l. Barbarius Philippus, ff. de offic. praeor. Mohedan. decis. 5. de appellat. Vant. de nullit. cap. 14. quibus modis sententia nulla reparari possit; num. 38.

Neque dicatur, regulam d. l. Barbarius, non habere locum quando agitur de actu, cui ius resistit: quia verum quidem est ius resistere, si Iudex laicus indistincte sibi vellent assumere cognitionem causarum in ad Clericos spectantium; secus tamen est, si agatur de cognitione certarum causarum, & in certis casibus; quia si hoc casu ius resistere, non esset valida consuetudo; quae tamen est valida, & per eam non imminet graue damnum, aut dedecus Ordini Ecclesiastico: Gratian. disceptat. forens. capite 340. num. 39.

Praeterea certum est, laicum ex commissione Summi

Q 9 2